

TRANSPORDIAMET

Kersti Metsalo
Riigi Tugiteenuste Keskus
info@rtk.ee
Lõkke tn 4
10122, Tallinn, Harju maakond

Teie 14.07.2023 e-post

Meie 10.08.2023 nr 1.7-5/23/15662-2

Vastus riigihanke nr 217433 „Riigitee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa Võõbu-Mäo teelõigu km 68,0-85,0 ehitus“ järelevamenetluse algatamisele

1. Asjaolud

Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi RTK) on alustanud järelevamenetlust, kuna riigihanke nr 217433 „Riigitee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa Võõbu-Mäo teelõigu km 68,0-85,0 ehitus“ rahandusministeeriumi poolt läbiviidud 20.06.2023 juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditis nr JKS-49/2022 kontrollis on tuvastatud järgmine riigihangete seaduse (edaspidi RHS) võimalik rikkumine: Hankija on sätestanud hankelepingu osa 2 „Eritingimused“ (punktid 4.2 ja 14.2), mille kohaselt on nõutud ettemakse- ja täitmistagatiste väljastamist pankadelt, millel oleks vähemalt Moody's A3 reiting.

Audiitorite hinnangul on ebavõrdselt koheldud kõiki neid ettevõtjaid, kes oleksid soovinud esitada mõne välisriigi tagatise väljastaja tagatise, kuid tagatist väljastaval asutusel puudus konkreetne reiting, võrreldes nende ettevõtjatega, kellel oli võimalik esitada mõne Eesti asutuse tagatis, mille puhul reitingu nõuet ei seatud. Audiitorite hinnangul polnud õige kohelda ettevõtjaid erinevalt, küsides ühel juhul Moody's A3 reitingu olemasolu, teisel juhul mitte. Hankijal tulnuks säärase reitingu küsimisel ettevõtjad võrdsustada - asjakohaseks ei saa pidada erisuste seadmist vaid välisriigi ettevõtjatele. Samuti pole audiitorite hinnangul asjakohane piirata tagatiste väljastajate ringi üksnes pankadega.

RTK e-kirja kohaselt võib hankija esitada hiljemalt 14.08 lisainformatsiooni, -selgitusi ja tõendusmaterjale.

1.1 Moody's A3 reitingu nõue

Hankija juhib tähelepanu, et lepingu tingimusse on sisse kirjutatud tellija diskretsioon ehk täitmise- ja ettemaksetagatise pidi lepingu täitmisel olema tellija poolt aktsepteeritud. Seega ei saanud pakkuja hankemenetluse ajal ette näha, millist täitmise- või ettemakse tagatist hankija aktsepteerib. Seega ei ole tegemist tingimusega, millega alusel pakkuja langetab enda hankes osalemise otsuse. Hankest huvitatud isikutel oli võimalus teha hankemenetluse ajal ettepanekuid lepingu tingimuste muutmiseks, juhul, kui nad pidasid neid piiravaks ja see oleks takistanud neil hankemenetluses osalemist.

Lepingu täitmine pärast hankemenetluse läbiviimist allub eraõigusele, v.a riigihangete seadusest

tulenev lepingu muutmise piirangutega arvestamise kohustus. Hankija jaoks on lepingu täitmise ajal primaarne see, et tema nõuded oleks tagatud parimal viisil. Eesti pankade puhul on hankijal veendumus, et Finantsinspeksioon on kindlaks teinud, et krediidasutusel on finantsteenuste osutamiseks piisavad võimalused ja et ta vastab õigusaktidega kehtestatud nõuetele. Välisriikides võivad olla nõuded pankade asutamiseks leebemad, mistõttu peab olema hankijal võimalik veenduda, et välisriigi panga poolt väljastatud tagatis on kasutatav. Hankija leiab siiski, et Moody'se reitingu nõue ei olnud pakkujaid piirav ning lepingu täitjal oli võimalik lepingu täitmisel esitada ka mõne teise tellija poolt aktsepteeritava samaväärse reitinguga finantseerimisasutuse garantiikiri (nt Standard & Poor's või Fitch). Hankija leiab, et selline tõlgendus on nii lepingu kui RHS § 123 lg 1 p-ga 7 kooskõlas, kuna tegemist ei ole olulise muudatusega.

1.2 Pangagarantii nõue

Transpordiamet leiab, et RHS § 3 p 2 on sätestatud pakkujate kaitseks ning see ei laiene tagatise väljastajate võrdsele kohtlemisele. Lisaks juhib Transpordiamet tähelepanu, et täitmis- ja ettemaksutagatise tingimused puudutavad lepingu täitmise perioodi ning seega ei avaldanud lepingu tingimus mõju hankes osalemisel. RHS § 3 p 2 on sätestatud pakkujate kaitseks ning see ei laiene tagatise tingimuse näitel pankade võrdsele kohtlemisele.

Lepingus on sätestatud tagatisena panga garantiikiri ning hankija pikaajalise praktika jooksul ei ole pangagarantii esitamisega olnud ühtegi takistust. Panga garantiikirja esitamine on valdav praktika nii pakkumuse tagatiste kui lepingu täitmis- või ettemaksu tagatise korral. Hankija peab vajalikuks mainida ka seda, et pakkumuse tagatisena esitasid kõik neli pakkujat justnimelt pankade garantiikirjad, olenemata sellest, et neil oli võimalus esitada krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii.

Hankija on praktikas aktsepteerinud ka teiste majandus- ja kutsetegevuses tegutsevate isikute poolt väljastatud garantiikirju kui need on panga garantiikirjaga samaväärsed ning täidavad sama eesmärgi. Hankija leiab, et selline tõlgendus on nii lepingu kui RHS § 123 lg 1 p-ga 7 kooskõlas, kuna tegemist ei ole olulise muudatusega. Hankija rõhutab, et tegemist on tingimusega, mis puudutab lepingu täitmist ning pakkujad ei tee hankes osalemise otsust selle põhjal, mis viisil nad saavad lepingu täitmisel tagatise esitada. Hankija leiab, et põhjendamatu on järelevalvemenetluses teha järeldusi üksnes lepingu sõnastuse pinnalt.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Viktor Kisseljov
Põhja osakonna juhataja
tehoiuteenistuse direktori ülesannetes

Maris Pärsikivi
53878790, Maris.Parsikivi@transpordiamet.ee